

به نام خدا

درس ۱۲ مطالعات اجتماعی
چرا فرهنگ و هنر در دوره ی صفویه شکوفا شد؟

معلم: لیلا محمودزاده

تشکیل حکومت صفویه

در اوایل قرن دهم هجری، اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران نابسامان بود. حکومت قدرتمندی در کشور وجود نداشت و هر بخش آن در اختیار حکومتی بود. در چنین اوضاع آشفته ای شاه اسماعیل صفوی سلسله ی صفویه را تأسیس کرد.

لیلا محمودزاده

مشهورترین پادشاه صفوی شاه عباس اول است که اصفهان را به پایتختی انتخاب کرد.

صفویان، مذهب شیعه را مذهب رسمی کشور اعلام کردند. آنها از عالمان دینی و مراسم مذهبی حمایت می کردند و به ساختن مساجد علاقه مند بودند.

۹۰۷ هجری قمری
تأسیس سلسله ی صفویه
توسط شاه اسماعیل اول

۹۹۶ هجری
آغاز حکومت
شاه عباس اول

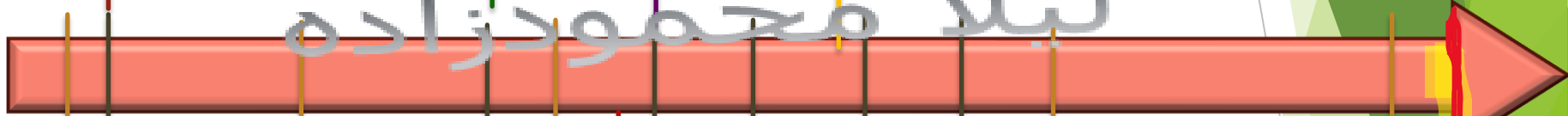
۱۰۱۰ هجری
آغاز بنای مسجد
شیخ لطف الله

۱۰۲۸ هجری

طراحی مجموعه ی
میدان نقش جهان

لیلا محمودزاده

۹۰۰

۹۵۰

۱۰۰۰

۱۰۵۰

۱۱۰۰

۱۰۰۶ هجری
انتخاب اصفهان
به پایتختی

۱۰۲۰ هجری
آغاز بنای
مسجد امام

۱۱۳۵

توسط سلسله ی صفویه

گسترش هنر و معماری در دوره ای صفویه

برقراری امنیت در راه ها و
شهرها

رونق تجارت

لیلا محمودزاده

حمایت از
هنرمندان

حکومت قدرتمند
و یکپارچه

حکومت قدرتمند و یکپارچه

صفویان توانستند مخالفان خود را در داخل کشور

سرکوب کنند.

لیلا محمودزاده

آنها با دشمنان قدرتمند خود مانند عثمانی ها

در غرب و ازبکان در شرق نیز جنگیدند و

پیروزی هایی به دست آوردند.

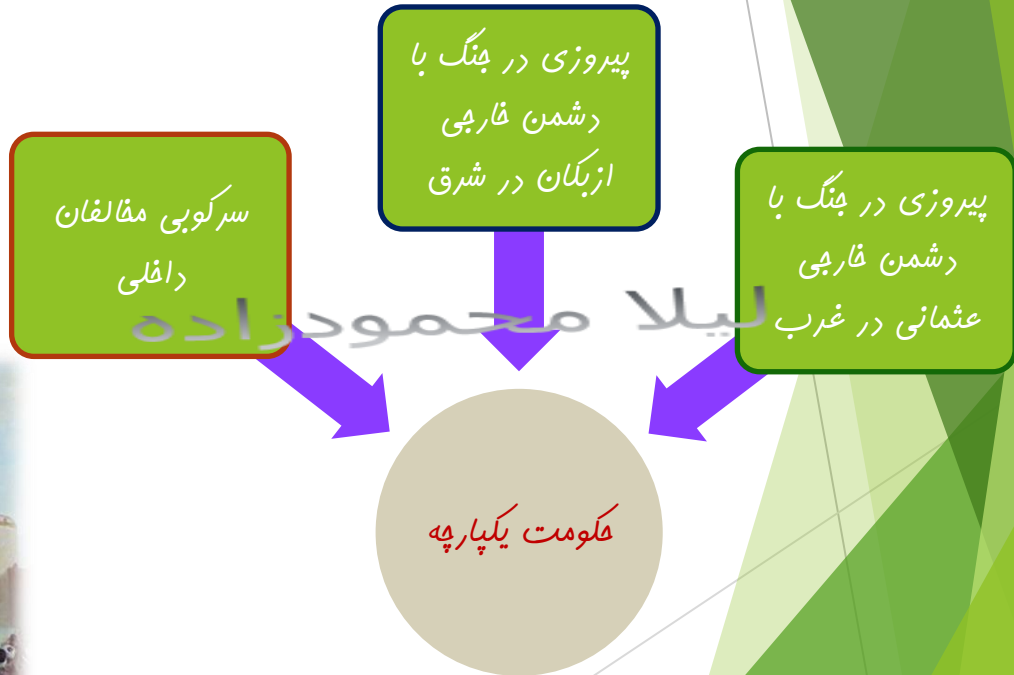
بدین ترتیب آنها حکومتی قدرتمند و یکپارچه به

وجود آوردند.

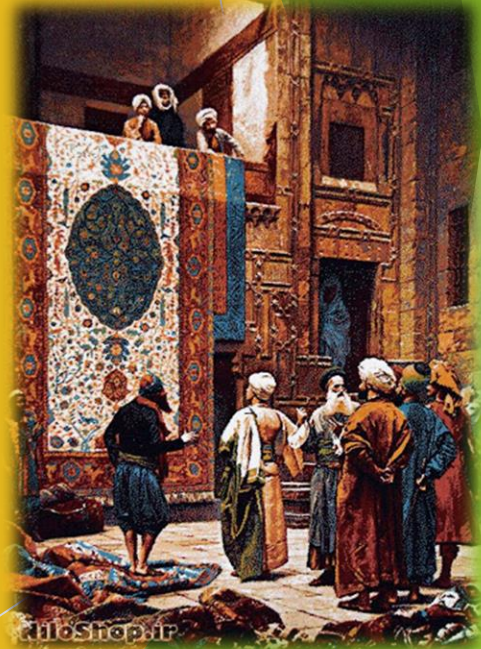
به طور خلاصه چگونه صفویان به حکومت بزرگ و یکپارچه رسیدند؟

رونق تجارت

در دوره ی صفویه، تجارت و دار و ستد رونق زیادی پیدا کرد. کالاهای صادراتی مهم ایران در آن زمان:

- ابریشم
- لیلا محمودزاده
- پارچه های زربافت
- سنگ های قیمتی
- فشکبار

درونق تجارت

این کالاها در آن زمان هم از راه خشکی
با کاروان ها و هم از راه دریا با کشتی به
کشورهای دیگر فرستاده می شد. از این
تجارت، ثروت و درآمد خوبی به دست
می آمد.

لیلا محمودزاده

برقراری امنیت در راه ها و شهرها

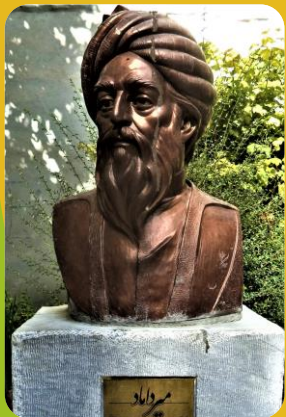
کاروانسرا چیست؟ کاروانسراها محل استراحت و تأمین آذوقه ی مسافران و چهارپایانی بود که راه های طولانی را از شهری به شهری دیگر طی می کردند. لیلا محمودزاده

- حکومت صفویه، به ساختن راه ها و کاروانسراها اهمیت زیادی میداد.
- صفویان امنیت را در راه ها و شهرها برقرار کردند و همین امنیت باعث میشد کاروان ها با آسودگی سفر کنند.

🎨 حمایت از هنرمندان

ماکمان صفوی به ویژه شاه عباس از هنرمندان و صنعتگران و دانشمندان حمایت می کردند. لیلیا محمودزاده آنها برای ساختن بناهای باشکوه، پول زیادی خرج می کردند.

مالیات در دوره صفویه

ثروت شاهان صفویه چه قدر بوده است؟ شاهان صفوی مانند سایر شاهان ثروتمند بودند. آنها زمین های زیادی را در کشور به

ملک شفصی خود در آورده بودند. لیلیا محمودزاده

درآمد حکومت از کجا تامین میشد؟ درآمد حکومت و مخارج شاه و درباریان از راه مالیات هایی که از ولایات می گرفتند، تأمین می شد.

چه کسانی مالیات پرداخت میکردند؟ کشاورزان، بازرگانان و صنعتگران و همه ی مردم مجبور بودند بخشی از درآمد خود را به مأموران حکومت بدهند.

سفرنامه ها

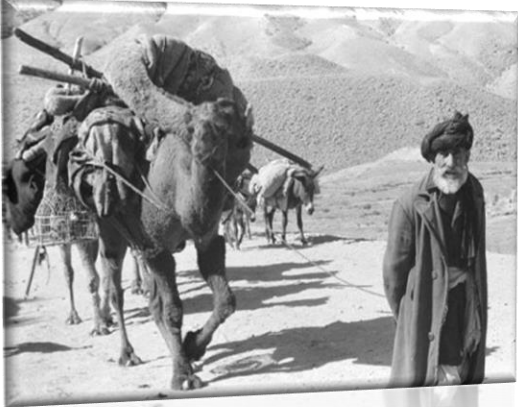
سفرنامه ها

؟ در گذشته های دور، سفر از سرزمینی به سرزمین دیگر بسیار دشوار بود؛ چرا؟

زیرا وسایل حمل و نقل پر سرعت وجود نداشته و مردم مجبور بودند با اسب یا شتر و یا الاغ و حتی با پای پیاده سفر کنند و با سختی های بسیار از جمله بیماری، دزدی کاروان و نداشتن آب و غذا مواجه بودند. گاهی هم سالم به مقصد نمی رسیدند.

لیلا محمودزاده

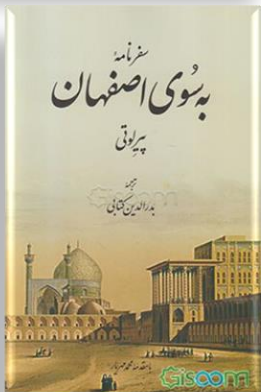
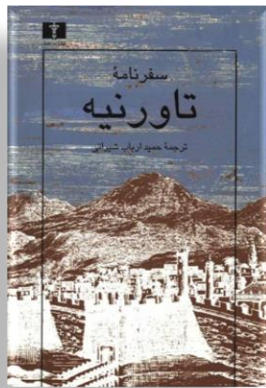
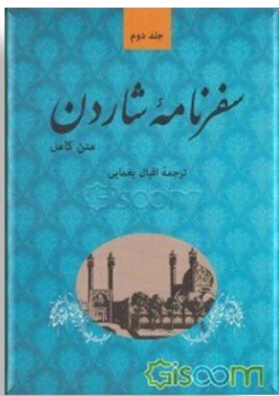
سفرنامه ها

؟ مردم در آن زمان به چه قصدهایی سفر میکردند؟

در آن زمان گاهی افرادی پیدا می شدند که برای این دلایل سفر میکردند:

- آشنایی با شهرهای دیگر و مردمان آنها
 - به قصد زیارت
 - تحصیل علوم دینی
 - گاهی نیز بعضی حکومت ها، افرادی را به سفرهای دور و دراز به کشورهای دیگر روانه می کردند تا اطلاعاتی از آن کشورها به دست بیاورند.
- ★ سفر آنها گاهی، روزها، ماه ها یا سال ها طول می کشید.

سفرنامه ها

؟ سفرنامه چیست؟ لیلا محمودزاده

بسیاری از این جهانگردان، دیده ها و شنیده ها و خاطرات خود را از سفرهایشان می نوشتند و گاهی با نقاشی نیز تصویر می کردند. به این نوشته ها "سفرنامه" می گویند. در دوره های مختلف تاریخی، جهانگردان زیادی از اصفهان دیدن کرده و در سفرنامه های خود درباره ی این شهر مطالبی نوشته اند.

فعالیت ۲

علت های رونق هنر و معماری را در دوره ی صفویه را به طور خلاصه بیان کنید؟

رونق تجارت

برقراری امنیت
در شهرها و
راه ها

لیلا محمودزاده

حمایت از هنرمندان

حکومت قدرتمند و
یکپارچه

فعالیت ۳- کاربردگ شماره ۱۵

سوال ۱

؟ کاخ چهلستون یکی از کاخ های صفویان در اصفهان است. سقف این تالار بر بیست ستون استوار شده است و جلوی آن یک استخر بزرگ وجود دارد. در تالار اصلی آن نقاشی های زیبایی به چشم می خورد. چرا با اینکه این کاخ بیست ستون دارد به آن چهلستون می گویند؟

لیلا محمودزاده

✓ زیرا تصویر این بیست ستون، در استخر بزرگ جلوی آن انعکاس پیدا می کند. منظور از ۴۰ ستون، مجموع بیست ستون در واقعیت و تصویر بیست ستون در آب است.

سوال ۲

نقاشان روی گنبد مساجد و مینیاتورهای داخل کاخ ها، بیشتر چه نقش هایی کشیده اند؟

پیشهایی که در طبیعت وجود دارند مثل پرنده، گل و گیاه، درخت و...

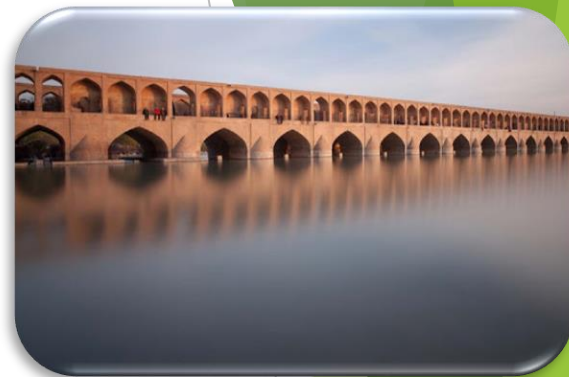
لیلا محمودزاده

سوال ۳

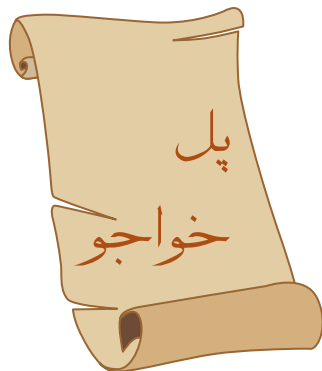
؟ شهر اصفهان پل های مشهوری دارد که در زمان صفویه ساخته شده است. آن ها را نام ببرید و بگویید هر کدام در دوره کدام شاه ساخته شده است؟

لیلا محمودزاده

- سی و سه پل (در زمان شاه عباس یکم ساخته شده است)
- پل چوبی (در زمان شاه عباس دوم ساخته شده است)
- پل فواجو (در زمان شاه عباس دوم ساخته شده است)

لیلا محمودزاده

فعالیت ۳
کاربرگ شماره ۱۶

الف_سفر نامه تاورنیه

کوچه های اصفهان همه تنگ
و کج و معوج و اغلب
تاریک است. تمام شهر
اصفهان. گذشته از میدان
بزرگ و چند بازار
سرپوشیده. حالت یک ده را
دارد. به شهر شیشه نیست.
چند سال است که شروع
کرده اند به ساختن بناهای
خوب ...
دیوار اطراف اصفهان از
خاک است و چند برج
بسیار بد دارد.

ب_سفرنامه شاردن

زیبایی شهر اصفهان به خصوص در
کاخ های باشکوه بیشمار.
ساختمان های مجلل و فرح
افزا. کاروان سراهای وسیع.
بازارهای بسیار زیبا.
جدول های آب و نهرها و خیابان
هایی است که در دو طرف آراسته
به درخت چنار است در صورتی
که کوی و برزن های دیگر آن به
طور کلی بسیار تنگ و ناهموار
است. این شهر دارای هشت
دروازه است که هیچ گاه بسته
نمی شود. اگرچه درها پوشیده از
آهن است. همیشه خوب مواظبت و
نگهداری می شود.

آیا می توانید بگویید کدام یک از این دو مسافر قبل از دیگری به ایران آمده است؟ الف یا ب؟ الف_تاورنیه